HEDEMORA KOMMUN	STYRDOKUMENT	Sida 0(4)
	Datum 2026-09-07	Omfattning Kommunkoncernen
	Giltighet fr o m: 2026-10-24	Publicering Författningssamling

Godkänt/antaget av	Dokumentägare	Dokumentansvarig
Kommunfullmäktige	Kommundirektör	Kommunsekreterare

Riktlinje för mottagande av donation och gåva

Dok. Kategori:	Riktlinjer
Stadie:	För beslut
Gallring:	Bevaras
Kort beskrivning:	En riktlinje anger absoluta gränser, vad som ska uppnås och hur det ska uppnås samt rekommenderar visst tillvägagångssätt. Denna riktlinje reglerar verksamheten för mottagande av donationer och gåvor till verksamheter inom kommunkoncernen så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet samt på rätt sätt.

Ursprungligt beslutsdatum	Ursprungligt diarienummer	Bör revideras senast	Skapad av
	KS476-26 009	Vid behov, med årlig översyn	Kommunjuristen
Revideringar (datum, §)	**Vad revideringen avsett**	**Diarienummer vid revidering**	**Ändrad av**

Riktlinje för mottagande av donation och gåva

Denna riktlinje gäller för hela kommunkoncernen. När ”Kommunen” nämns i riktlinjen menas hela kommunkoncernen.

Omfattning och avgränsningar

Denna riktlinje gäller endast när fråga uppkommer om Kommunen som juridisk person kan ta emot en donation och/eller gåva. Den omfattar **inte** sponsring, gåvor som ges vid vänortsbesök, gåvor som ges direkt till anställda eller andra sådana handlingar som framgår av styrdokumenten ***Riktlinje för arbete mot korruption och otillåten påverkan*** och ***Riktlinje för föreningsbidrag, sponsringsbidrag och Idéburet offentligt partnerskapsavtal (IOP) och extern uppvaktning vid jubileum, etableringar, invigningar samt för goda idrottsliga gärningar***. Den hanterar inte heller bildande och förvaltning av en stiftelse.

Syfte

Syftet med detta styrdokument är att säkerställa att mottagande av donation och/eller gåva är förenlig med Kommunens värdegrund, uppdrag och verksamhet samt tydliggöra roller och ansvar kring hantering av ärendet.

Definitioner

Donation

En ***donation*** är nästan alltid kopplad till ett visst bestämt ändamål. Ändamålet har ofta ett tydligt syfte. Alla donationer är gåvor, men alla gåvor är inte donationer. Donatorn bestämmer ofta i förväg exakt vad pengarna eller egendomen ska användas till. Villkoren kan vara juridiskt bindande och innebär ofta att mottagaren måste förvalta medlen eller föremålet på ett sätt som uppfyller givarens önskan. En donation är något som en donator överlåter till någon annans ägo utan att kräva någon motprestation tillbaka. En donation anses mottagen av Kommunen när donationen frivilligt avskilts och överlämnats till Kommunen, det vill säga donationen ska vara fullbordad, se även under definitionen Gåva nedan. Kommunen ska disponera donationen med full äganderätt.

Gåva

En ***gåva*** kan ges utan särskilda villkor eller krav på hur den ska användas. En gåva ska disponeras med full äganderätt. En gåva är något som en gåvogivare överlåter till någon annans ägo utan att kräva någon motprestation tillbaka. En gåva bygger på frivillighet och kan ges med eller utan ett gåvobrev (eller annan urkund exempelvis avtal). Vid gåva av fast egendom krävs ett gåvobrev för att gåvan ska räknas som genomförd. Vid gåva av lös egendom krävs generellt sett inte något gåvobrev eller andra särskilda formaliteter. Gåvan blir bindande när den blivit fullbordad, dvs genom att den lösa egendomen helt enkelt har överlämnats till gåvotagaren.

Sponsring

Med ***sponsring*** avses ett affärsmässigt avtalsförhållande med ömsesidiga förpliktelser, där sponsorn tillhandahåller kontanta medel, varor eller tjänster och förväntar sig att i utbyte få någon form av exponering av sin organisations namn, logotype, varumärke, annan marknadsföring eller andra förmåner. Det kan handla om stöd till en verksamhet av idrottslig, kulturell eller av annan allmännyttig

natur. För att vara sponsring bygger det på att det ska vara till nytta för både sponsorn och den sponsrade organisationen.

Sponsorn lämnar stöd för att få associeras i ett positivt sammanhang, exempelvis ett evenemang, med ett idrottslag, bland kulturutövare, inom samhällsnyttig verksamhet eller liknande.

Har inga krav på motprestation avtalats är det inte sponsring utan fråga om gåva, bidrag eller donation.

Samverkansprojekt i olika former tillsammans med företag, organisationer eller andra parter, där förutsättning är att alla parter bidrar till projektet och att det inte är fråga om att någon part får en motprestation i form av pengar, varor eller tjänster från någon av de andra parterna, är inte heller att betrakta som sponsring. Sponsring handlar inte heller om stöd för att en verksamhet ska finnas till och är inte ett långsiktigt ekonomiskt åtagande.

Stiftelse

En stiftelse bildas genom att egendom enligt ett skriftligt förordnade som undertecknats av en eller flera stiftare skiljs av för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet och för ett bestämt och varaktigt ändamål. Stiftelsens egendom ska anses vara avskild när den har tagits om hand av någon som har åtagit sig att förvalta den i enlighet med stiftelseförordnandet. En donation/gåva har inte dessa krav. En stiftelse är ofta förknippat med återkommande kostnader och därför bör en stiftelse endast bildas när förmögenheten överstiger ett väsentligt belopp som försvarar de återkommande kostnaderna. Observera! Detta styrdokument hanterar inte bildandet och förvaltningen av en stiftelse, utan om bildande av stiftelse är aktuellt måste det hanteras i särskild ordning.

Skillnad mellan donation, gåva och sponsring och Kommunens möjligheter att ta emot donation, gåva och sponsring

Donation och gåva till skillnad från ***sponsring*** kräver inte någon motprestation. Kommunen får ta emot donation och gåva i enlighet med villkoren i detta styrdokument. Av *Riktlinje för föreningsbidrag, sponsringsbidrag och Idéburet offentligt partnerskapsavtal (IOP) och extern uppvaktning vid jubileum, etableringar, invigningar samt för goda idrottsliga gärningar* framgår att **Kommunen inte får ta emot sponsring**.

Villkor som gäller för Kommunens möjligheter att ta emot en donation och gåva

För att Kommunen ska ta emot en donation och/eller gåva krävs att följande villkor är uppfyllda:

- Donation/gåva ska ha ett allmänt syfte och ska ha en koppling till den kommunala verksamheten. Den ska vara förenlig med Kommunens uppdrag och således den kommunala kompetensen enligt kommunallagen. Donation/gåva får bara användas för ändamål som **inte** enligt kommunallagen **måste** finansieras med skattemedel. Villkoren får inte strida mot lag, förordning, föreskrift eller internt styrdokument.

  *Exempel: Enligt skollagen ska utbildningen i den svenska skolan vara avgiftsfri, vilket innebär att skattemedel **måste** finansiera alla nödvändiga delar för att eleverna ska kunna fullfölja sin skolgång. Det innebär att inom skolans verksamhetsområde får undervisning (löner), läromedel (läroböcker, digitala lärverktyg, datorer, skrivmaterial och kemikalier till laborationer eller motsvarande), elevhälsa (löner), skolmat (näringsriktiga skolluncher, som enligt lag ska vara kostnadsfria i grundskolan), lokaler (hyra, el, värme*

och underhåll för klassrum, idrottshallar och skolgårdar), skolskjuts (kostnadsfri transport för de elever i grundskolan som har rätt till det) och särskilt stöd (resurser och extra anpassningar för elever som har omfattande eller specifika behov) inte finansieras med hjälp av donation/gåva.

- Den ska vara förenlig med Kommunens värdegrund.
- Den ska överlämnas utan krav på motprestation från Kommunen.
- Donationen/gåvan ska gynna Kommunen och invånarna i Hedemora kommun och skapa ett mervärde i någon av de verksamheter som Kommunen ansvarar för.
- Kostnaderna, såsom drift- och administrationskostnader, som medföljer mottagandet bör vara ringa i förhållande till värdet av den erhållna donationen/gåvan.
- Mottagandet av en donation/gåva ska inte medföra praktiska svårigheter när det gäller exempelvis förvaring av föremål som donerats.
- Verksamheten ska inte vara beroende av en donation/gåva utan den ska ses som ett komplement.

Om en ändamålsbestämmelse eller syfte saknas eller om den är allmänt hållen ska donation/gåva användas inom ramen för Kommunens verksamheter.

Den som avser att lämna en donation/gåva till Kommunen får inte begära någon vara, tjänst eller särskild förmån i utbyte. Däremot kan donatorn ange vad bidraget får användas till.

Donationen/gåvan får inte sätta kommunen i tacksamhetsskuld, påverka politiska beslut, myndighetsutövning och/eller på annat sätt innebär att donatorn/givaren får inflytande över Kommunens verksamhet.

Hållbarhetsaspekter

Donation/gåva från företag eller organisationer inom tobaks-, alkohol- eller andra liknande drogrelaterade branscher eller som handlar med vapen accepteras och mottas inte.

Inte heller accepteras och mottas donationer/gåvor från företag eller organisationer som kan relateras till diskriminerande budskap i enlighet med de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder). Företag eller organisationer som lämnar donation/gåva ska bedriva en seriös verksamhet och kunna accepteras från etiska, miljömässiga och arbetsrättsliga kriterier.

Handläggning och beslut vid mottagande av donation och gåva

Beredning

Mottagande av donation/gåva för Kommunens räkning bereds av Kommunens respektive verksamhets kommunikationschef eller motsvarande, som vid behov anlitar de resurser som behövs. Mottagandet ska vara öppet och ska dokumenteras skriftligt.

Donationen/gåvans ändamål och eventuella villkor ska beaktas i samband med ställningstagandet avseende mottagandet av donationen/gåvan. Inför varje donation/gåva ska det göras en **riskanalys,** där ett noga övervägande ska göras om donationen/gåvan och eventuella villkor som donator/gåvogivare ställer kan medföra risker. Riskanalysen kan genomföras genom att minst nedanstående frågeställningar besvaras skriftligen och skriftligen dokumenteras. Riskanalysen ska vara en del i beslutsunderlaget. Minst nedanstående frågeställningar ska besvaras.

- Finns det krav på att bilda en stiftelse eller om den kan anses vara en donation/gåva? Om så, se ovan under rubriken Definitioner och Stiftelse.
- Kommer Kommunen att kunna uppfylla eventuella villkor?
  Är villkoren acceptabla för Kommunen?
- Skapar donationen/gåvan ett mervärde för Kommunen och i så fall hur?
- Finns det risk för att donationen/gåvan inte efterlever hållbarhetsaspekterna, se rubrik ovan, eller kan det på annat sätt upplevas som olämpligt/oetiskt av Kommunen att ta emot donationen/gåvan?
- Finns det risk för att vissa kostnader inte kommer att kunna finansieras av donationen/gåvan? Finns i så fall en kompletterande finansieringskälla som Kommunen kan finansiera dessa kostnader med? Om beslutsfattarna bedömer att den till exempel utan ytterligare anslag kan klara kostnader för drift- och underhåll av donationen/gåvan kan den i princip ta emot donationen. Genomförande av verksamhet som bara delvis finansieras med en eller flera donationer/gåvor får inte medföra att befintliga resurser såsom anslag, lån, krediter eller bidrag från andra myndigheter, blir otillräckliga för att genomföra ordinarie verksamhet med den volym och kvalitet som avsetts.
- Finns det juridiska hinder för att ta emot donationen/gåvan?

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar om mottagande av donation/gåva till Hedemora kommun och dess nämnder överstigande ett prisbasbelopp (59 200 kronor för år 2026). Kommundirektören beslutar om mottagande av donation/gåva till Hedemora kommun och dess nämnder upp till ett prisbasbelopp.

Vissa typer av egendom får dock bara tas emot av kommunstyrelsen/bolaget om den har fått ett ***särskilt medgivande*** av kommunfullmäktige, det gäller fast egendom, tomträtt eller byggnad som är lös egendom om egendomen ska behållas av Kommunen längre än två år efter det att Kommunen får fri dispositionsrätt till egendomen, aktier som motsvarar röstmajoritet i ett aktiebolag och/eller är rätt till patent.

Kommunens helägda bolag fattar egna beslut om donations- och gåvomottagning. Riktlinjen ska dock följas med undantag av detta avsnitts första stycke.

Redovisning och uppföljning

Donation/gåva ska hanteras enligt god redovisningssed enligt 4 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078). Donation/gåva som består av medel som får förbrukas i Kommunens verksamhet redovisas som bidragsintäkt och ska intäktsföras till marknadsvärde. Donation/gåva som inte förbrukas redovisas som donationskapital. Kapital som enligt donatorn/givaren inte får förbrukas, utan endast avkastningen från det donerade kapitalet får förbrukas, ska en stiftelse bildas. Hur placering av medel får ske framgår av finanspolicyn.

Kommunens respektive verksamhets kommunikationschef eller motsvarande ansvarar för uppföljning av att villkor i mottagna donationer och gåvor efterlevs.